

Opfattelse, at det ikke er muligt i Øjeblikket at oprette et nyt selvstændigt mindre Landbrug, uden at der samtidig maa finde en Afskrivning Sted, fordi der er et Tab i selve Oprettelsesøjeblikket. Og dette Tab, denne Afskrivning straks ved Oprettelsen er det, som her er anslaaet til $\frac{3}{10}$ af Laaneværdien, og som jeg foreslaar, at vi hellere straks maa stryge ved at give det direkte Tilskud. Det er ikke en Gave til den enkelte, der opretter det nye Brug, men det er en Gave, Samfundet giver sig selv, fordi det er Betingelsen for, at der kan oprettes nye Hjem. Den Mand, der opretter det nye Brug, vil altsaa faa Oprettelsessummen formindsket med dette Beløb, f. Eks. 6 000 Kr. Hele Foranstaltningen hviler paa den Betragtning, at han netop for det Beløb, der fremkommer, naar disse 6 000 Kr. trækkes fra — naar jeg ser bort fra Besætning og Inventar, vil det altsaa blive 16 000 Kr. —, vil kunne købe et alt oprettet Husmandsbrug med Jord og Bygninger, saaledes at han i Virkeligheden ingen Gevinst har ud deraf. Men jeg forstaar meget godt, man tænker sig den Mulighed, at han alligevel i enkelte Tilfælde skulde kunne sælge det og stryge Gevinsten. Jeg vil ogsaa indrømme, at efter at Lovforslaget er blevet udarbejdet og fremsat her i Tinget — det er i det hele taget meget vanskeligt i Øjeblikket at stille Forslag vedrørende økonomiske Spørgsmaal, fordi Forholdene forandrer sig meget hurtigt —, er der allerede paa Byggeriets Omraade sket Nedsættelse i Omkostningerne, og der er Udsigt til yderligere Nedsættelser, saa at det maaske ikke er udelukket, at de her foreslaaede $\frac{3}{10}$ er en temmelig stor Del af den hele Udgift. Naar jeg har foreslaaet disse 30 pCt., er det, fordi dette er noget under, hvad Stat og Kommune i Fællesskab yder i Tilskud til privat Boligbyggeri i Byerne, nemlig 40 pCt. Jeg tror altsaa, det er udelukket, at den enkelte Nybygger straks kan stryge hele Beløbet; men hvis der skulde være en Fare derfor, forekommer det mig, at den rigtige Maade at imødegaa den paa, er at gøre Tilskuddet mindre og maaske helt at lade det bortfalde til næste Aar, hvis man skønner, at Omkostningerne ved Oprettelse af nye Brug da er saa stærkt formindskede, at Salgsprisen for bestaaende Brug og Oprettelsessummen for nye Brug ligger tæt ved hinanden.

Saa er der den Mulighed, at Priserne paa mindre Landejendomme kan stige i Løbet af f. Eks. 5—6 Aar, og at den, der kommer ind nu, saa kan faa en Gevinst. Derom vil jeg imidlertid sige, at det ikke

forekommer mig ganske rigtigt at anlægge denne Betragtning. Hvis den, der opretter et saadant Brug straks maa afskrive 5 000—6 000 Kr. paa Oprettelsen, naar han vil sidestille det med Værdien af tilsvarende Brug, der er tidligere oprettede, og som kan købes i den frie Handel, saa er det ikke rigtigt at binde ham paa den Maade, saaledes at hvis der skulde indtræffe dette, som vi jo kan ønske, men som langt fra er sikkert eller blot sandsynligt, at der sker en Prisstigning paa de mindre Landbrug, da den, der i Dag køber et fuldkommen privat oprettet Husmandsbrug til den lavere Pris, det har i Dag, kan tage Konjunkturgevinsten, maaske netop i Kraft af, at han har større Midler at begynde med og kan begynde uden Statens Hjælp, medens den mindre bemidlede, der maa benytte sig af Statens Laaneforanstaltninger og ogsaa tage mod Tilskuddet, afskæres fra at tage en eventuel Konjunkturgevinst; og vel at mærke, de har begge to den samme Risiko: de har begge to den fulde Risiko for en Nedgang i Husmandsbrugets Værdi, de har begge to den fulde Risiko for, om dette Foretagende overhovedet kan forrente sig, om det overhovedet kan lade sig gøre at begynde i Øjeblikket og faa et saadant Husmandsbrug til at gaa rundt. Derfor vil jeg om dette Spørgsmaal sige, at jeg er meget villig til at tage det op til nærmere Drøftelse og Overvejelse; men jeg vil være tilbøjelig til paa Forhaand at mene, at hvis man tror, der er en Fare for, at den enkelte Nybygger kan tilvende sig en Del af dette Tilskud ved at sælge straks, saa vilde det maaske være rigtigere at nedsætte Tilskuddet og da navnlig ogsaa holde Adgangen til en Nedsættelse aaben for det andet Aar i Stedet for at gaa til en Bestemmelse som den, hvis Gennemførelse i det praktiske Liv altid vil være meget vanskelig at kontrollere, at der skal være indbetalt en vis Del af Salgssummen. Det Beløb vil ikke altid være let at konstatere, navnlig naar ogsaa Besætning og Inventar indgaar i Salget af et Husmandsbrug.

Til det ærede Medlem Hr. Martin Hansen skal jeg sige, at jeg er fuldt ud enig med ham i de Betragtninger, han fremsatte om Tillægslaanets Forhøjelse. Det vil ikke være rigtigt, at man forhøjer Maksimumsbeløbet for det oprindelige Laan plus Tillægslaanet til det, der her er foreslaaet, altsaa til $\frac{9}{10}$ af 22 000 Kr. Heri er jo ogsaa Tilskuddet medregnet, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det ærede Medlem har nogenlunde ramt det rigtige, idet han antydningvis nævnte, at man kunde f. Eks.